

માધીનો છોકરો

અમારા આશ્રમમાં એક ઠાકરડાનો છોકરો આવેલો. બહુ નાનો હતો. અમે તેને કાંતતાં શીખવ્યું અને દોઢ વરસે તેના સુતરમાંથી એક તાકો તૈયાર થયો. તાકો જોઈને છોકરો નાચતો નાચતો કહે: “મારી માધીને આપીશ! મારી માધીને આપીશ!”

એના મુખ ઉપરનો મલકાટ નીહાળી મને થયું: આ છોકરાને માધી ઉપર કેટલો સ્નેહ છે! હું જાણતો હતો કે માધી તે બાળકની માતા નથી. એ છોકરાની મા મરી ગઈ તેથી માધીએ તેને ઉછેરી મોટો કર્યો હતો. બાળકનો માધી પરનો સ્નેહ દેખાતો હતો, પણ માધીને બાળક માટે કેટલો સ્નેહ છે તે જોવા જવાનો મને વીચાર આવ્યો.

એક વાર બાળકને લઈને અમારે પ્રવાસે જવાનું થયું. માધીને ગામ અમે તો ઉપડ્યાં! માધીને ઘેર હું ગયો. તેણે મને પ્રેમથી આવકાર્યો. ફાટીતુટી એક ગોદડી પાથરી આપીને હસતે મુખે સામે બેસી તે વાતો કરવા લાગી. ત્યાં છ-સાત વરસનો એક છોકરો આવીને ધબ દઈને તેના ખોળામાં પડ્યો. બાઈ તેને ખસેડવા ઘણુંય કરે, પણ પેલો તો વધારે ને વધારે વળગેલો રહે!

મેં પુછ્યું, “આ કોણ છે?”

માધી કહે, “વાણીયાનો છોકરો છે, મેં ઉછેરેલો.”

મેં પુછ્યું, “કેમ, તારે ઉછેરવો પડ્યો?”

બાઈ કહે, “તેની મા સુવાવડમાં મરી ગઈ, ને બાળકને આપણાથી રેઢું ઊડાય?”
(માધી સુયાણી હતી.)

“શેઠે શું આવ્યું?”

“આલે શું? - મેં કંઈ લીધું જ નથી, મા’રાજ! વખતે મજૂત આપે તેથી ભુલેચુકેય તેની દુકાનના ઉંબરે ચડી નથી.” બાઈએ ખુમારીથી જવાબ વાળ્યો.

“ત્યારે આ બાળક સાજુંમાદું થાય ત્યારે દવાદારુ અંગે શું કર્યું?” મારા મનમાં તો હજી આ બધું કોયડારુપ જ હતું.

થોડીવાર અટકીને બાઈ કહે: “એ શું બોલ્યા, મા’રાજ? એવાં કેવાં છોકરાં ઉછેરીએ કે માંદાં થાય? માંદાં થાય તો કાંડું ન કાપી કાઢીએ? મારું તો એકેય છોકરું કોઈ દી’ માંદું પડ્યું નથી! માંદાં પડે તેવાં છોકરાં ઉછેરીએ જ શીદને?”

--રવીશંકર વ્યાસ (મહારાજ)

--મહેન્દ્ર મેઘાણી સંપાદીત

“અરધી સદીની વાચનયાત્રા” ભાગ-૧ના પાન ૧૧૦ ઉપરથી, ઉઝા જોડણી અને કલાપી ફોન્ટમાં....

ઑક્ટોબર ૦૮, ૨૦૦૫: ઉત્તમ ગજજર, સુરત

